

LEWIS NE DOBI PODPORE OD GOMPERSA.

OBE ZADNJI KONVENCIJI AMERIŠKE DELAVSKE FEDERACIJE STA OBSODILI INDUSTRIJALNA SODIŠČA.

Zadnja konvencija je pa celo obljubila finančno pomoč kansaškim rudarjem.

Washington, D. C. (Federated Press. Laurence Todd). — V tukajšnjih delavskih krogih se zdaj največ razgovarjajo o tragični smrti John L. Lewisa, ki govori, da skuša s pomočjo mednarodne eksekutivne rudarske organizacije U. M. W. of A. zlomiti odpor kansaških rudarjev proti kansaški industrijalno-sodišni postavi, od kar je Lewis poslal komitej k Gompersu, predsedniku Ameriške delavske federacije, da pomaga napraviti spravo med njim in illinojskimi in kansaškimi rudarji.

Frank Harringtona, predsednika 12. distrikta rudarske organizacije, smatrajo za voditelja križarske vojne, ki jo vodi organizirano delavstvo v srednjem zapadu proti epidemiji kansaških industrijalnih sodišč. John Walker, predsednik državne delavske federacije je Illinoisu, je poznan kot podpornik Farringtona v kampanji, da se pomaga kansaškim rudarjem, ki stoji trdno kot skala napram napadom od strani nazadnjaških sodnikov in korporacij in mobiliziranih sil po eksekutivi svoje lastne organizacije.

Farrington obtožuje v svoji zadnji okrožnici Lewisa, kateremu pomaga finančni tajnik Green, da je Lewis spet na eksekutivo Ameriške delavske federacije, ko je obdržavala sejo, naj podvzame akcije proti kansaškim rudarjem, katere je Lewis s svojimi oporniki ravnokar izključil iz rudarske organizacije. Predsednik Gompers in njegovi tovariši so odklonili vsako akcijo. Ostati hočejo nevtralni v tem boju, pa so molčali. Toda montreal-ska in denverska konvencija pa nista molčali. V Denverju je bila dne 23. junija soglasno sprejeta rezolucija, ki potrjuje akcijo na montreal-ski konvenciji leta 1920. Takrat je bila sprejeta rezolucija, ki obsoja kansaško industrijalno sodišče in obljubuje kansaškim rudarjem finančno in moralno pomoč.

Dokler ima eksekutivni svet Ameriške delavske federacije take instrukcije od zadnjih dveh konvencij, se razume samoposebi, da ne more pomagati Lewisu, pa če Lewis še tako lepo prosi za pomoč. Eksekutivni svet Ameriške delavske federacije nikakor ne more pomagati Lewisu, da obsodi akcijo rudarjev v Illinoisu, ki podpirajo svoje brate v Kansasu.

Farrington gre v svoji obtožnici dalje in pravi, da niti najbolj zagrizeni sodniki, ki izdaja sodniške prepovedi, ne nastopi tako avtokratično proti štrajkajočim delavcem, kot je to storil Lewis proti bratom-lastne organizacije, ko je izdal prepoved rudarjem v Illinoisu, da ne smejo prehranjevati svojih tovarišev v Kansasu. Lewisov ukaz, da se ne smejo podpirati kansaški rudarji, bo predložen rudarjem v Illinoisu na splošno glasovanje. Ali Lewisov ukaz se smatra v delavskih krogih v Illinoisu za dokaz, da je Lewis pripravil se na kaj hujega. Prav zanesljivo pa Howata ne zapuste Farrington, Walker in drugi delavski voditelji v srednjem zapadu.

Zelo se, da je križarska vojna, ki jo vodi Farrington in Walker v Illinoisu, odobrena od vseh starih voditeljev federacije, kajti v tem boju gre za fundamentalne principe strokovno organizirane delavstva.

SLOVENSKI, HRVAŠKI IN SRBSKI SOCIALISTI V JUGOSLAVLJI ZDRU. ZENI.

“Prosveta” je dne 22. t. m. prejela kablogram iz Belgrada s sledečo vsebino:

Belgrad, 21. dec. — Združenje slovenske, Koračeve in Lapčevićke stranke je izvršeno. — Kristan.

Brzojavka pomeni, da so se razne in doslej ločene frakcije socialdemokratov končno zedinile na konferenci v Belgradu. Korač je vodja hrvaške frakcije, Lapčević pa srbske. Etbin Kristan, ki je poslal gornji kablogram, je voditelj slovenske frakcije. Zdaj so vsi združeni v eni stranki.

NOVA VOJNA V SIBIRIJI; JAPONCI SO KRIVI.

Čitaka vlada je pričela s oboroženo akcijo proti caristom v Vladivostoku.

SOVJETSKA RUSIJA JE DALA POMOČ.

Šangaj, Kitajska, 22. dec. — Ruska republika na daljnem vzhodu s sedežem v Čiti je napovedala vojno Merkulovu, ki vlada v Vladivostoku pod zaščito Japoncev. Merkulov je naslednik Kolčaka in Semjonova; pred nekaj meseci se je polastil Vladivostoka s pomočjo japonskih čet in od takrat pošilja svoje banditske tolpe v notranjost Sibirije. Časnikarska agentura Delta poroča, da je vojni minister Serišev v Čiti, ki je ob enem vrhovni poveljnik ruskih čet v Vzhodno-sibirski republiki, pozval ljudsko revolucionarno armado k orožju. V pozivu pravi Serišev: “Vojna se je začela, toda začeli so jo drugi. Merkulov, zaveznik Japoncev, kateri bi rad umiél svobodo delavskega ljudstva v ruski vzhodni republiki, nas je napadel. Bratje vojaki, sužnosti ne sme biti več!”

Poveljnik čet v primorski provinci Amur je poslal ultimatum Japoncem v Vladivostoku, zahtevajoč, da bela čete in druge oborožene tolpe izpraznijo nevtralnno ozemlje do 7. januarja, ako ne, pričnejo njegove čete z akcijo.

London, 22. dec. — Iz Moskve je prišla vest, da je ruska sovjetska vlada poslala rdeče čete in vojni material v Čito na pomoč republiki Vzhodni Sibiriji v njenem boju s caristi in Japonci v Vladivostoku.

BOJKOT V INDIJI JE VELIK UDAREC ZA ANGLIJO.

Glas indijskih zastopnikov v Washingtonu.

Washington, D. C. — Zastopniki Indije, ki so prišli v Washington s pritožbami zoper angleški terorizem, poročajo, da je Anglija izgubila več ko milijardo dolarjev na trgovini in enem samem letu vsled indijskega bojkota. Ako se na enak način obneje bojkot proti davkom, tedaj Anglija izgubi 300 milijonov dolarjev v enem letu. Tudi indijsko ljudstvo sujejo Anglijo v najbolj ranljiv del njenega režima — v denarno mošnjo.

Sjad Hosain, eden indijskih zastopnikov, je rekel, da je Indija, ki bi morala po svojih naravnih bogastvih biti najbogatejša država na svetu, je danes bankrotna. “Na milijone ljudi je v Indiji, ki ne jedo enkrat na dan,” je rekel Hosain. “Lakota je postala že nekaj tako navadnega, da ljudstva ne morejo več protestirati. Kar je dobrega v deželi, poberejo Angleži, ki molzejo kakor velikanški vampir življensko kri iz Indije.” Kalkut, Indija, 22. dec. — Šambariseri Tangal, eden glavnih voditeljev rebelnih Meplahov, je bil ujet blizu Manarghata.

AMERIKA JE ZAVEZNIK JAPONSKE V SLUČAJU VOJNE?

Nepojasneno besedilo v četvero-sporazumni pogodbi je povzročilo vihar v senatni zbornici.

FRANCIJA ZAHTeva 300 SUBMARINOV.

Washington, D. C. — V senatni zbornici je završel vihar, ko je prišlo na dan, da je Amerika kot članica pacifične entente primorana iti Japonski na pomoč, ako bo Japonka napadena od katere večje sile. Tako se namreč tolmači besedilo v pogodbi četvero-sporazuma, ki se glasi, da “sile v sporazumu jamčijo druga drugi nedotakljivost njihovih otoških posestev v Pacifiku”. Med te “otoške posestevine v Pacifiku” spada tudi japonsko cesarstvo, ki obstoji iz samih otokov.

Predsednik Harding je prvi opozoril ameriške delegate na pomen omenjenega besedila, toda pozneje se je takoj umaknil s pozorišča, ko mu je menda Hughes pojasnil, da se stvar ne tolmači tako. Toda stvar se ne more tolmačiti drugače.

Senatorji, ki so v sredo razpravljali o tej reči, so poudarjali, da so Združene države obvezane pomagati Japonci v slučaju vojne. Naj se zgodi, da se danas ali jutri zdrami Kitajska s svojimi 500 milijoni prebivalstva in s pomočjo katere druge sile, recimo Rusije, napade Japonsko, tedaj bo Amerika na temelju četvero-sporazumnega pakta morala poslati svojo mornarico in armado Japoncem na pomoč. Senator Reed, star nasprotnik vsake alijance s tujo državo, je dejal, da tako je in nič drugače.

Mornariški odsek konference nadaljuje s tajnimi sejami. Francija je končno umaknila svojo zahtevo za deset dreadnatk, zahteva pa najmanj 300 submarinov. Anglija in Italija sta zopet proti tej zahtevi.

POLITIČNI UJETNIKI BODO MORDA IZPUŠČENI, INDUSTRIJALNI UJETNIKI PA NE.

Washington, D. C. (Federated Press). — Zadnji terek se je izvedelo, da bo predsednik Harding pomilostil nekatere politične jetnike — med njimi tudi Debsa — dne 23. decembra, toda “industrialni jetniki,” člani organizacije I. W. W., ne bodo pomilosteni, da siračno so bili obsojeni v zapor na podlagi istih vojnih zakonov kakor politični jetniki. Kakor se poroča iz avtoritativnih virov, je Harding mnenja, da socialisti zdaj niso več tako nevarni kot so bili med vojno, medtem ko so I. W. W. vedno nevarni industrialnemu miru. — To izbiranje političnih jetnikov je izzvalo med liberalnimi elementi v Washingtonu, ki se trudijo za osvoboditev vseh, precej kritike. V zvezni ječi Leavenworth so člani I. W. W., katerih skupna zaporna kazen znaša tisoč let, denarna kazen pa poldrugi milijon dolarjev. Osem jetnikov je že umrlo v ječi, sedem drugih je izvršilo samomor, pet je zblaznelo, dva pa umirata za jetiko. Istočasno je pa zapustilo ječo 3000 kriminalnih jetnikov.

ŽRTVE RUDARJEV V PENNSYLVANIJI.

Harrisburg, Pa. — Na polju mehkega premoga v Pennsylvaniji je bilo v pet letih ubitih 3,889 rudarjev, 7,414 pa poškodovanih.

LADIJA JE NASEDLA V SILNEM VIHARJU.

Baltimore, Md. — V silnem viharju od severozapada je nasedel parnik “Cambridge” na kletkah. Parnik “Governor Harrington” je prihitel na pomoč, a se ni mogel približati ponošenemu parniku zaradi viharnega morja.

SOVJETSKA VLADA IZKAZUJE NAJMANJŠI DEFICIT V SVOJEM OBSTANKU.

Moskva, 21. dec. — Centralni izvrševalni odbor je danes potrdil proračun sovjetske vlade, ki je prvi proračun na podlagi zlata. Proračun, ki velja za dobo od 1. januarja do 1. septembra 1922, izkazuje eno milijardo in 571 milijonov zlatih rubljev dohodkov in eno milijardo 877 milijonov zlatih rubljev izdatkov. Izkazan deficit je torej najmanjši odkar obstoji sovjetska vlada.

LLOYD GEORGE IN BRIAND SE NISTA ZEDINILA.

Po pramnikih se vrši nova konferenca v Franciji, na katero bo baje povabljena tudi Rusija.

VRHOVNI SVET BO REŠEVAL VPRAŠANJA ODŠKODNINE IN DOLGOV.

London, 22. dec. — Lloyd George-Briandova konferenca je bila danes končana in Briand je odpotoval domov. Anglija in Francija se nista zedinili glede nemške odškodnine, ki ne more biti plačana ob času. Kot se poroča, je vsa stvar prepuščena vrhovnemu svetu, ki se snide prvi teden januarja v Cannesu na Franco-slovenski konferenci. Lloyd George in Briand sta izdelala agendo za konferenco vrhovnega sveta in po njunem načrtu bo vrhovni svet razpravljal o splošnem ekonomskem položaju v Evropi. Iz tega razloga bo morda povabljena tudi Sovjetska Rusija, da naj pošlje svoje zastopnike.

Italijanski zastopnik v Londonu Martino je protestiral večerj proti Lloyd George-Briandovem razpravljanju o rekonstrukciji Rusije, češ da so tu prizadeti interesi Italije in vsled tega mora biti Italija navzoča pri takih razpravah.

Ententne države bi rade imele tudi ameriške zastopnike na prihodnji konferenci v Cannesu.

Brusel, Belgija, 22. dec. — Polkovnik Theuflus, nov belgijski ministrski predsednik, je izjavil večerj v parlamentu, da bo Belgija zahtevala popolno plačilo tekočega obroka nemške vojne odškodnine.

MESARSKI KRALJI ODKLONJAJO POGAJANJE.

New York, N. Y. — Klavniški delavci so po svojih zastopnikih obvestili Charles Bedheima, zveznega posredovalca, da svoje zahteve radi predložijo razsodišču, katerega sprejmeta obe stranki. Mesarski baroni so pa obvestili Bedheima, da ne priznajo nobenega razsodišča.

Klavniški delavci so na to odpisali svoj odbor, da se obrne na občinski svet, da se zgrade občinske klavnice. Akcija klavniških baronov pokazuje jasno kot beli dan, da so občinske klavnice postale živa potreba.

“Ljudstvo v New Yorku zdaj lahko spozna, kako malo kontrole ima nad veliko petorio in njenimi podružnicami tukaj. Ako bi tukaj imeli občinsko klavnico, bi čikaško klavniško mesto ne prisililo ljudstva v New Yorku, da plačuje štrajkovne troške mesarjev.” je rekel Evans Clark, član Delavskega biroja.

Zdaj so zastavljali tudi delavci, ki krmijo živino. Ta akcija je bila podvzeta, ker so mesarski baroni napravili poizkus, da prično uvažati stakovkaze.

KDO DRAŽI PREMOG?

San Francisco, Cal. — Južna pacifična železnica je znižala ceno za premog. Znižanje pri toni znaša šest dolarjev petdeset centov. Zdaj je treba plačati vozni iz Chicago ali St. Louis do Pacifika \$18.70. Po novi odredbi bo znesla vozina \$12.50.

VOHUN LINDENFELD V PRAVI PODOBI.

NAJVEČJI ZAVRŽENEC MED ZAVRŽENCI.

Njegova lastna soproga pravi, da je lažnivec, ki nima para na svetu.

New York, N. Y. (Federated Press. Harry Godfrey). — Oeba, ki najbolj pozna Wolf Lindenfelda, policijskega in detektivskega “špijona,” o katerem William Burns trdi, da je “izpovedal” dejaje o bombni eksploziji v Wall Streetu, je gotovo mrs. Lindenfeld, ki izjavlja, da je izpoved njenega soproga navadna izmišljotina.

Na njenem domu, 519 Zapadni sto tri in štirideseti cesti, je rekla mrs. Lindenfeldova, da njen soprog ni le navaden norec, ampak nima poguma, da se pridruži kakšni nevarni zaroti. Dodala je, da ni nikdar pokazal, da se interesira za kakšno radikalno gibanje ali ideje, četudi bi postala taka zarota.

“Toda, če je postal komunist ali kaj drugega takega,” je nadaljevala Lindenfeldova, “je to storil zaradi dobička. Če pridrukuje profit, tedaj tudi z veseljem maha z rdečo zastavo. Po moji sodbi je zmožen storiti vse.”

Povest Lindenfeldove kot so proge tega detektiva Burnsove agencije je povest o štirinajstletnem trpljenju v zakonskem življenju. Ona sama pravi:

“Poročila sem Wolfa pred štirinajst leti. On je moj bratranec. Prišla sem dve leti prej in varčevala v Ameriko. Od tega časa sem morala trdo delati, da sem preživela sebe in moja otroka, večni pa tudi njega. Zapustila sem ga večkrat, zadnjikrat pa pred tremi leti — za vedno. Od leta 1918 sem ga videla samo enkrat.

“Bil je vedno nasproten delu in od mene je bil proč precej časa, nikdar pa ni pojasnil, kje je bil in kaj je delal. Ko sem nekoč bivala z mojima otrokoma kot zdaj samo v eni sobi in sem jedla samo enkrat na dan, da sta imela otroka kaj jesti, se je on vozil v avtomobilu po mestu.

“Nisem vedela, če je kdaj delal za detektivske agencije ali kaj podobnega, toda on je tak lažnivec, da je bil lahko hkratu širokousten revolucionar in tajni agent. Lagal je o vsem.”

Lindenfeldova otroka, 14-letna Ruth in 5-letni Fabian, nista še nič slišala o zadnji eskapadi njunega očeta in tudi ne bosta izvedela nikdar, ako more to preprečiti njuna mati, je rekla Lindenfeldova soproga.

Burns in interesi, ki se trudijo obestiti “bombo eksplozijo” “radikalcev” ali tretji internacionali, niso mogli za ta posel izbrati bolj breznačelnega in razupitega šlovska, kot je Lindenfeld. Njegova brezvestnost in nesramnost se zrealita v faktu, da se je ob raznih prilikah v New Yorku izdajal kot Louis Waldman, bivši socialistični legislaturni poslanec in je bil ob neki taki priliki tudi razkrinkan. Njegova prizadevanja v delavskem in liberalnem gibanju so mu utisnila pečat malovredneža, ki preži na vse, s komur pride v dotiko.

Ob času legislaturnega zasedanja se je v Albanyju predstavil kot zastopnik tiskovnega sindikata in se je posebno prizadeval, da si pridobi zaupanje neke delavske skupine. Take taktike se je posluževal tudi tukaj pri ocenilnem odseku, kadar je imel sejo. Nekoč je imel prav tesne stike s policijskim oddelkom v New Yorku, kateremu je bila odkazana naloga, da pazi na delavsko gibanje.

Vedno je bil v finančnih zapletih, dokler se ga ni usmiliła Burnsova agencija. Zdelo se je, da so po tem izginile finančne zadrege. Denar je razkošno razsipaval, toda nikdar ni poizkusil, da poravna dolgove tistim, ki so mu pomagali v prejšnjih dnevih.

500 ZAPORNIH POVELJ IZDANIH PROTI ŽENAM RUDARJEV V KANSASU.

Pittsburg, Kans. — (Federated Press.) — Generalni pravdnik Hopkins je izdal 500 zapornih povelj proti ženam rudarjev, ki so prejšnji teden pometle s stavkazi v premogovnem okolišu. Sheriff Gould je v velikih škripih. Ako ne aretira vseh žensk, izgubi službo, ako pa zapre 500 žena v ječo, tedaj povzroči velike stroške davkoplačevalcem, ki že pokajo pod bremenom davkov.

IRSKI VODITELJI SE GRABIJO ZA LASE.

Medtem je pa bilo šest moč ubitih in 20 ranjenih v novi bitki z ulsterci.

ŽENSKA OŠTELA VODITELJE IN LLOYDA GEORGA.

Belfast, Irsko, 22. dec. — Šest sinfajnovcev je bilo ubitih in dva deset ranjenih v bitki s konstablerji, ki se je vršila večerj v gorah okraja Tyrone. Pet sinfajnovcev je bilo ujetih. Bitka je sledila napadu sinfajnovcev na Límavady, kjer so ujeli petnajst protestantov, ki so bili pozneje osvobodeni. Ulsterska policija je snoči našla sinfajnovski tabor v Sperrinu. V arsenalu so bile bombe, revolverji, strelivo in orodje za kopanje strelskih jarkov.

Dublin, Irsko, 22. dec. — Besedno kavsanje v sinfajnovskem parlamentu se nadaljuje, toda mogoče je, da se debata današnjakoj in pride do glasovanja o pogodbi enkrat zvečer. De Valera je večerj zahteval, da mora biti komedija končana pred prazniki.

Kakor stoji zdaj položaj, bo največ pet glasov večine na eni ali drugi strani. Poročevalec “Morning Post” je izvedel, da je 58 poslancev za pogodbo in 58 proti. Dočim je pet poslancev še neodločenih; obe stranki se zdaj topeta za teh pet glasov.

Miss Mary MacSwiney, sestra znanega koroškega župana, ki je umrl vsled gladovne stavke, je večerj govorila malo manj ko tri ure proti pogodbi. MacSwineyeva je v svojem govoru napadla Lloyd-a Georga, katerega je imenovala sleparja in lopova, nato pa je z enakimi priliki obkladala vse sinfajnovske voditelje od prvega do zadnjega, ki zagovarjajo mirovno pogodbo. Ozmerjala je irsko in ameriško časopisje in irsko armado, ki podpira Collinsa. Med poslušalci na galeriji je bilo več vojakov, ki so se izrazili, da storijo vse, kar jim ukaže Mike Collins. “Ali bi šli tudi v peklo jutri zjutraj, če vam tako ukaže Mike?”, je vprašala Mary. “Da, tudi v peklo,” so odgovorili vojaki. “Taki ste torej, odstranili bi Boga in postavili hudiča na njegovo mesto,” je siknila govornica.

MacSwineyeva je povzročila senzacijo, ko je rekla, da ostane zvesta republikanica do smrti in da bo ona prva, ki začne revolucijo proti novi vladi in dolžnost vlade bo, da jo vrže v ječo. Prekorovala je revolto republikanske stranke proti novi državi. Dalje je rekla, da ne bo nikdar poučevala v javni šoli (MacSwineyeva je učiteljica), temveč odpre svojo šolo, v kateri bo učila revolucijo, pa če bo imela samo dva učena.

Collins in njegovi pristaši so ostro napadli nasprotnike, ki pri vsaki besedi kažejo na mrliče, češ da so kompromisniki izdali padle lree, ki so umrli za republiko. Collins je rekel, da imajo tudi oni mrliče, ampak jih nočejo vlačiti v zbornico, ker jih spoštujejo.

VREME.

Chicago in okolica: V soboto dež ali sneg. Gorkeje. Južno-vzhodni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24. urah: najvišja 34, najnižja 22. Solnce izide ob 7:15, zaide ob 4:22.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
 LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
 Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.
 Narodnina: Zedinjena država (raven Chicago) \$6.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za tujemstvo \$8.00.

Naslov na vsa, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
 2687-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
 Organ of the Slovene National Benefit Society.
 Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.
 Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v oklepaju n. pr. (Dec. 31-21) poleg valnega imena na naslova pomeni da vam je s tem dnevem potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

FARMARJI NIMAJO NIČ SKUPNEGA Z DELAVSTVOM?

Farmarji niso delavci, farmarji nimajo nič skupnega z delavstvom, tako govore privatni bizniški interesi in njih oporniki, ki bi radi preprečili združenje farmarjev z delavci.

Seveda niso farmarji industrijski delavci! To je tako jasno kot beli dan. Ali če farmarji niso industrijski delavci, še s tem ni dokazano, da niso delavci in da ne izkoriščajo farmarjev ravno tisti privatni bizniški interesi kot ndustrijske delavce. Če imajo farmarji ravno tistega sovražnika kot industrijski delavci, ki jim narekuje, kaj naj prejemejo za svoje delo, so farmarji torej naravni zavezniki delavstva.

Mogočni privatni finančni interesi narekujejo, po kateri ceni farmar proda svoje produkte. A ravno ti interesi hočejo narekovati delavstvu, po kateri ceni naj prodajo svojo delavno moč in v kakšnih razmerah naj žive.

Farmar pridela živež na farmi, ki je le po imenu njegova. Marsikateri farmar ne poseduje toliko privatne lastnine kot industrijski delavec. Lastnina torej ni nobena ovira za združenje farmarjev in delavstva proti privatnim bizniškim interesom, ki odirajo oba sloja. Delavec izdeluje obleko, orodje, stroje, sploh druge potrebščine, brez katerih ne more obstati moderna človeška družba. Da se bolje ilustrira položaj farmarjev in delavcev, si mislimo, da velika reka meji med farmarji in industrijskimi delavci. Prek te velike reke vodi most. Od ene strani prihaja farmar, da zamenja svoje poljske pridelke z industrijskim delavcem za produkte, ki jih potrebuje. Sredi mostu pa imajo privatni bizniški interesi svojo mitnico, ki pobira harač od farmarjev in delavcev, predno si izmenjajo produkte. Torej odpraviti je treba mitnico, teh privatnih bizniških interesov, ki naklada harač obema: farmarju in delavcu. Ako se odpravi ta mitnica, ne bo farmar več zastoj obdeloval svojega polja, delavec pa izvrševal skoraj zastoj industrijskega dela.

Mitnica se pa ne bo odpravila sama od sebe. Tudi privatni bizniški interesi jo ne bodo odpravili, kajti mitnica jih redi bogato. Mitnici morajo odpraviti farmarji in delavci. Dokler pa farmarji in delavci v politiki hodijo vsak svojo pot, se oklepajo političarjev starih strank in se boje besede socializem kot peklenšček križa, toliko časa bo obstala mitnica in farmarji in delavci bodo moralni plačevati mitnino privatnim bizniškim interesom.

Farmar ni delavec, ampak je podjetnik, saj najema poljske delavce, da mu pomagajo izvršiti delo na polju, zakriče semintje privatni bizniški interesi, da zbegajo farmarje in delavce. Farmar ni podjetnik, ampak je le priganjač za tiste privatne bizniške interese, ki so mu posodili denar na njegovo posestvo ali orodje in dali dolg vknjižiti, da ga lahko poženejo po svetu, kakor tovarnar požene po svetu delavca, kadar zapre tovarno. Veliko farmarjev pa ne lastuje sploh ničesar razen svojega orodja, ki je navadno tudi zadolženo, ker plačujejo najemnino od farne, pravi lastniki pa lepo žive v mestu od sadov farmarjeva dela. Prav malo izjem je med farmarji, ki nimajo dolga na svojem posestvu. To se je pokazalo posebno letos, ko so finančni interesi v Wall Streetu sklenili, da najprvo znižajo vrednost farmarjevega dela, in ko je to izvršeno, se navale na industrijske delavce.

Farmar je delavec, pa naj to privatni bizniški interesi potrdijo ali pa zanikajo, na stvari ne bodo spremenili prav ničesar. Farmar bo ravno tako izkoriščen kot delavec, čeprav verjame privatnim bizniškim interesom, da je podjetnik, dokler postoji sedanji sistem blagovne produkcije in distribucije.

Ako bo farmar čakal, da mu privatni bizniški interesi povejo, da ni podjetnik, ampak da ga privatni bizniški interesi ravno tako izkoriščajo, bo vzelo še veliko let, da se farmar reši izkoriščanja. Privatni bizniški interesi se ravno zaradi tega obdrže na površju, ker razdvajajo produktivne stanove, da se ne združijo proti svojim izkoriščevalcem.

Bodoča generacija v Rusiji.

Helena Augur, poročevalka Federated Pressa.

Moskva, Sovjetska Rusija. — V nedeljo popoldne sem sedela na mostovžu hiše v bližini Moskve in čakala na koncert. Bivši lastniki hiše nedvomno posedajo v veči kakšnega hotela v Parizu. Sedanji stanovaleci so skupina otrok v starosti štirinajst in petnajst let, ki resno nastopajo kot voditelji Djetskega sela (otroške vasi). Otroci imenujejo svojo hišo Komuno in sami upravljajo svoj majhen svet; vsak mesec volijo odbor desetih, ki vodi Komunio. Skozi bel brezov gozd se blišče rdeče strehe drugih hiš, kjer stanejo 500 otrok Djetskega sela. Mali godci poskušajo glasovo na goslih in zvoki strun so takoj privabili cela krda mlčkov in malčie. Gorko jesensko solnce je grelo njihove bose rujavne noge in skoraj dočista ostrižene glave. Dečki in deklice so enako oblečene v dolgih čistih haljicah, tako da jih je težko razločevati.

Deklice s črnimi kodri in ynskordešimi lili je predsednica Komune. Njena skrb je bila, da se pripravijo klopi za poslušalece. Otroci so ji pomagali. Kmalu je priropotala cela množica otrok s klopi cvetlice. Zasedli so klopi in drugi so atopili v godbeno sobo, ki ima vhod z msotovža, ter ob stoplji učiteljja pri klavirju, ki je odprl knjigo z notami.

Dve uri, ki sem jih prabila v Djetskem selu, sem čisto pozabila na odraslene. Res so bile zbrane učiteljice z izrazom prave zadovoljnosti in sreče na njihovih obrazih — kakršnih sploh ne vidimo v ameriških javnih šolah — čeprav so bile bose kakor otroci. Ampak učiteljice so bolj stregle otrokom kakor jih nadzorovale. Ničesar niso ukazovale ali sugestirale; zdelo se mi je, da njihova naloga ni drugača kot odgovarjati na vprašanja otrok in se z njimi poigrati kadar je kateri priskakljal k njim. Učiteljice so svobodne kakor otroci.

Dve uri je igrala godba, in odmevalo petje, kakršno se sliši samo v Rusiji, in sicer iz nadarjenih gri ruske mladine. Mali pevci in pevke in njihovi nepremični poslušalci so imeli izborno zabavo in uživanje. Med odmori sem se razgovarjala s tremi dečki. Učiteljica je tolačila. Eden dečkov, Vasilij Brusnov mu je ime, mi je zastavljal vprašanja. Pred šestimi tedni je bil še pastirček. Zvedavo me je izpraševal, če bo kmalu revolucija v Ameriki. Ko je izvedel, koliko milijonov delavcev je brez dela v Ameriki in koliko dečkov in deklic njegove starosti mora hoditi v tovarne namesto v šole, je pomilovalno zmalzo z glavno. Nato je pokazal oliko zanimanje za stroje, na katerih je Amerika tako bogata in katerih zelo manjka v Rusiji; stavlil je razumna vprašanja o razmerah ameriških delavcev. Pozneje me je povabil v svojo hišo, katero je nazval "Peto hišo", ki pa je v resnici hiša nadarjenih otrok. Vasilij mi je pokazal svoje čudovito lepe risbe, med katerimi je bila alegorična slika revolucije: zmes otroške priprostosti in komunističnega navdušenja. Drugi otroci so nam pokazali umetniške proizvode lepih punčik in nekaj očarujočih malčkov se je zavrtelo v plesu. "Peta hiša", katera kar kipi ustvarjajočih talentov, je višek in ponos Djetskega sela, ki predstavlja majhno, mirno Utopijo sredi velikega gospodarskega boja v Rusiji.

Djetsko selo je šola, ki je najboljša med vsemi otroškimi zavodi v novi Rusiji. Ta šola je povsod. Videla sem jo tudi v oddaljenih vaseh Samare. Glavni princip te šole je nauk z delom kolikor se da izvajati. Šolske knjige se umaknejo naravnim študijam in fizičnemu delu na prostem poletu, pozimi se pa šola preseli v Moskvo in tedaj otroci obiskujejo muzeje in tovarne.

Ko je otrok tri mesece v Djetskem selu, spoznajo zdravniki in psihologi za kaj je najbolj sposoben in potem se preseli v posebno hišo z ozirom na njegove potrebe, kjer se nadaljuje pouk. Tuberkulozni otroci so takoj izolirani in poslani v zdravilišča. Deča od treh do sedem let so v otroških vrtilih, od osmega do šestega leta žive pa v velikem šolskem poslopju. Do tukaj se bi

dala klasifikacija še primerjati z ono v ameriških šolah, toda Djetsko selo ima še druge, posebne eksperimente, katerim vsekakor ni para na svetu.

Nervozni in nepokorni otroci, kateri so ameriškim učiteljem navadno velik problem, so tu nastanjeni v prijaznih hišah ob potoku, okrog katerih so kraasi vrtovi s cveticami. Njihovi učitelji so skrajno hladnokrvni, mirni. Otroci so zaposleni od jutra do večera pri različnih, zanimivih delih in poslediča te vzgoje je da so mali razposajenci veliko produktivnejši in originalnejši kakor takozvani pridni in pohlevni otroci. Namesto šibe in preziranja, ki je v navadi drugod, imajo najlepša stanovanja in najboljše postrežbo, ampak lenariti se smejo dokler ni odmora. Da bi ti, čitatelj, videl njihove sabel Vse stene so okrašene z briljantnimi vodnimi barvami in njihova spatnica je okinčana z rdečimi ruskimi vzorinami. Vrtovi s cveticami, ki jih goje otroci, najporednejši med najporednejšimi, bi lahko bili model marsikateremu vrtnarju.

Ena hiša v Djetskem selu je izključno samo za otroke delavcev. Urši se namreč eksperiment, dali se otroci proletarcev razvijajo boljše brez običajnega mešanja z otroci inteligencije. Učitelji pravijo, da so otroci delavcev bolj revolucionarni kot drugi, potrebujejo pa vzpodbuje tistih otrok, ki imajo bogatejše duševno ozadje. Deklice so v splošnem manj revolucionarne. To je razvidno iz pogleda v otroške spatnice. V sobah dečkov je vse polno rdečih zastav, sovjetskih plakatov in revolucionarnih slik, medtem ko je v sobah deklic malo znamenj socialnega prevrata, toliko več pa razne drobnjave in lišpa.

Komuna starejših otrok je poizkušnja popolne samodirektive. Petinštrideset otrok v štirinajstem in petnajstem letu živi skupaj v eni hiši. Imajo pol ducata učiteljev in učiteljice, katere lahko vprašajo za svet, toda zaključke morajo delati sami in sami upravljajo svojo hišo. Opravljajo vsa dela na yrtu, v drvarnici in v sobah izvzemši kuhanja jedil.

Atmosfera otroške komune se mi je zdelo tako naravno, da je vzelo sedaj nekaj časa predno sem se zavedla, da vidim nekaj, kar bi stari pedagogi nazvali za nemogoče. Tu so dečki in deklice iz dobe sramelživosti in okornosti, ki niso sramežljive ne okorne. Otroci so graciozni gostitelji, kljub temu imajo še ponos destinstva; svobodni so, da lahko delajo kar hočejo, toda ves dan nisem videla, da bi kateri otrok počel kaj slabega ali da bi se bil osramotil s čimurkoli.

Tu — sem mislila — je duh ruske revolucije realiziran in živa stvar. V deželi, v kateri so otroci stoletja rastle kot sužnji, sinovi sužnjevi, uklenjeni v praznoverje in duševno potanjani valed bede, v tej deželi so otroci končno priznani kot svobodni v svojih pravicah in dana jim je priložnost, da takoj v nežni mladosti pokažejo in razvijejo svoje talente za bodoče življenje.

Ruska revolucija ustvarja veliko bodočo generacijo.

Od kod izvira Božič.

Kristjanski Božič je Kristusov rojstni dan, toda zgodovinskega dokaza ni, da je bil Kristus rojen 25. decembra. Cerkevni očaki so se še v petem stoletju prepirali, kdaj je bil Kristus rojen in postavili so tri datume: 25. marca, 25. decembra in 6. januarja. Končno so se zedinili za 25. decembra in rimska cerkev je leta 534. postavila Božič kot zapovedan praznik Kristovega rojstva.

Prejšnji kristjani niso imeli Božiča, imeli pa so drugi praznik, ki se je imenoval v grščini "epifana" in značil je praznik Kristovega krščenja, oziroma razodjenja Boga. Ta praznik so prvi kristjani vzeli od Judov — pri zadnjih je bil znan pod imenom "paša" — in mu dali drugi pomen. Razodstom piše, da se je Kristus razodel kot Bog ob svojem krstu, ne pa ob rojstvu. Celih 400 let so kristjani praznovali Kristusov krist zadnji teden v decembru. Kristusov rojstni dan ni prišel v poštev tiste čase, kajti — kot rečeno — voditelji cerkve niso bili nikdar na jasnem glede datuma Kristovega rojstva. Hi-

polit je bil prvi, ki je zapisal, da je bil Kristus rojen v sredo dne 25. decembra v 42. letu Avgustovega. V latinskem kronografu iz leta 354. je beležka, da je bil Kristus rojen v petek 25. decembra, 15. dan nove lune. Drugi viri omenjajo 6. januarij, 25. marec, 25. marec in 20. april. Klemen iz Aleksandrije je trdil, da je bil Kristus rojen 17. novembra. Poil-karp je pisal, da je bilo rojstvo na nedeljo, drugi so pa trdili, da na sredo, to je da na dan ustvarjenja solncea po svetem pismu. Večina je pa bila za december in ta večina je končno zmagala. Na drugi strani so bili cerkveni očetje, ki so nasprotovali praznovanju Kristovega rojstnega dne, češ da Kristus ni bil kralj. Tako na primer je pisal Origen leta 245., da je greh praznovati Kristusovo rojstvo, kajti Kristus ni bil noben kralj Faraon.

Dolgo časa so se cerkveni očaki prepirali, dali obdrže star praznik "epifano", to je dan Kristovega krščenja ali ga zamenjajo s praznikom rojstnega dne. Boj je bil hud. Bila je doba, ko so kristjani v Rimu praznovali rojstni dan, kristjani na Grškem in drugod na vzhodu pa krščenje. Armenski zgodovinarji pripovedujejo, da je moral Justinijan z oboroženo silo prisiliti kristjane v Jeruzalemu, da so praznovali Kristusov rojstni dan 2. februarja.

Rojstvo, da so kristjani postavili Božič na december, je važno zaradi tega, ker ga ni bilo starega naroda, da ne bi bil imel velikega verskega praznika ravno v tem mesecu. Rimljani so imeli 6. januarja praznik "rojstva nepremagljivega solncea" (dies natalis invicti), katerega so kristjani zamenjali s sv. Tremi Kralji. Veliki praznik solnčnega obrata je bil znan po vsem predkrščanskem svetu in sega daleč nazaj v čase primitivnega človeštva v neolitiki dobi. Ta praznik je bil običajno v zadnji polovici decembra ali prve dni januarja, torej ob času, ko začne rasti dan. Stari Indijci in nekateri drugi rodovi v južno-zapadni Aziji so imeli v decembru praznik "rojstva ognja" in na ta dan so se vršile velike slavnosti. Zdi se, da je praznovanje rojstva ognja in solncea v precejšnjem sorodu. Stari Slovani in Germani so tudi praznovali v decembru dan solnčnega obrata in pri tej priliki prirejali velike krese.

Iz tega sledi, da krščanski Božič ni iznajdba kristjanov. Kakor si je krščanstvo marsikaj izposodilo od poganstva, tako je vzelo tudi njihove praznike in jih prikrilo zase. Rojstvo ognja in solncea je postalo rojstvo Boga. To je bilo potrebno, ker ljudje so bili navajeni na stare praznike in jih niso hoteli opustiti. Na ta način so se ohranili starodavni paganski prazniki z novim imenom. In Božič je eden nastarejših praznikov, ki so se ohranili skozi desetisolet.

METEORITI.

Recimo, da pridejo v Washington štirje navadni ljudje: Američan John Smith, Anglež Tom Atkins, Francez Jean Barthelet in Japonec Kapura. Snidejo se kje v hotelu in delajo načrte za razne tativne na Kitajskem. Koliko časa bi zborovali takile tatiški ne da bi se seznanili s policijo? Zapri bi jih — in to se pravi v navadnem jeziku, da so prišli v rokopravici.

V Washingtonu je mož po imenu Urban Ledoux, ki je prišel na srečno misel, da roka pravice velja za vse tative, male in velike. Šel je na policijo in obtožil štiri visoke diplomate tativne. Ti diplomatje so podpisali pacifični četverporsporazum. Ledoux jih je obtožil, da kupčujejo z ukradenimi rečmi: pacifičnimi pristanišči, otoki in deželami na Kitajskem, v Mandžuriji, Koreji, Sibiriji in na Filipinih. V luči pravice, "božje in človeške", je obtožba popolnoma logična. Obtoženci so si prisvojili "blago" na ravno tak način kakor si navaden John Smith, Tom Atkins, Jean Barthelet ali Kapura prisvoji tujo imovino — na tativski način. Kaj je pa rekla Pravica?

Pravica je skrila roko, raztegnila usta od nesa do nesa in se zakrohotala. Ledouxu so se smejala; vsakemu Smithu se zdi to smešno. Visoke diplomate, ki rešujejo vprašanja Pacifika in daljnega vz-

hoda ter razorožujejo svet" da bi kdo zapiral tativne? Kje si pa met!

Ne smejte se! Smešno je le to, ker je še tako malo ljudi, ki ne vedo, kaj je tativna po kapitalistično-krščanski morali. Ako si vzameš štirinajski meter zemlje ne da bi jo plačal; je to tativna. Zemljo boš povrnil in vrhutega boš zaprt. Ako pa vzameš milijon štirinajških milj zemlje — in na tej zemlji so slučajno mesta, rudniki, gore in pristanišča — tedaj to ni tativna, pač pa "plačilo za denar, ne in krvne žrtev, doprinejene za demokracijo". To je treba znati in potem ne bo nič smešnega.

Delavci, ki so lani glasovali za "normalnost", morajo biti zdaj zadovoljni z znižanimi mezdami. Bilo bi "neameriško", če bi bili glasovali za socializem.

Kakšna so nebesa?

To vprašanje je zastavil Brisbane, ko je vzel na piko nekoga Conana Doylea. Ta Doyle je namreč spisal knjigo, v kateri opisuje nebesa. On trdi, da je govoril z edenindvajsetimi mrtvimi, med katerimi je tudi njegov sin, in ti so mu povedali, kakšna so nebesa. Doyle piše, da v nebesih "je tako kakor na zemlji." Ko on pride tja, bo imel pri sebi ženo, otroka in svoje knjige. Starej postanejo mladi in otroci odrastejo v nebesih.

Taka je Doyletova fotografija nebes. Kdor hoče, lahko verjame. Kakšna so pravzaprav nebesa? Indjanci mislijo, da so nebesa gozd, poln divjačine, katere ne bo nikdar zmanjkalo za lov. V indijanska nebesa prideta tudi pes in konj. Mohamedanci imajo nebesa za neke vrste kabaret, ki je poln lepih, mladih deklet. Orientalca ljudstva — od katerih so kristjani podedovali svojo vero — si predstavljajo nebesa kot ogromno palačo iz zlata, srebra in dragih kamnov, ki sija kakor solnce itd.

Brisbane je mnenja, da naj bodo nebesa še tako divna, on jih ne mara, če ni v njih spretnih. Ali se ne bi človek naveličal tudi najbolj nebeskih nebes, ako n 999,999,999,999 trilijonov let ne bene spremembe?

Dokler bodo ljudje fantazirali o nebesih onkraj groba, toliko časa bodo imeli pekel na zemlji. Ako bi se vrnil neolitiki človek, ki je živel pred 30,000 leti, in prišel v današnje moderno mesto, tedaj bi gotovo mislil, da je v nebesih. Ako se bi današnji človek vrnil na svet čez 30,000 let, bi tudi mislil, da je v nebesih.

Kadar se ljudje izvičejo iz peka vojne, bede, brezposelnosti, razrednega boja, ignoranca in iz kapitalističnega sistema izkoriščanja za osebni in privatni profit, takrat bodo že imeli lep kos nebes. In čim bolj se bo človek razvijal k popolnosti, tem lepša bodo njegova nebesa v življenju.

Cenjeni Kajtebriga! — Škoda prostora, ki ga dajete od časa do časa našemu patru Kazimirju, tudi je le par vrstic. Mož je dočrpal v Chicago. Še nekaj časa, pa bi moral pobrati pete. Kar se pa tiče širše javnosti, ga itak vse prezirajo; celo njegovi duhovni bratje ne marajo nič o njem slišati. Njegov list se potaplja. Ljudje so že siti njegovih hujskarij. Rad bi si delal reklamo, zato se pa vedno zaletava v "Prosveto" v nadi, da mu boste odgovarjali na dolgo in široko in s tem opozarjali javnost na njegovo ničvredno osebnico. Stavim, nekaj da bi Kazimir rad plačal "Prosveti" lep denar, če bi mu posvetila dve ali tri kolone v sredini številki, katero čita 30,000 Slovencev vsak teden. V ostalem pa ne zna pisati drugče kakor revolverske napade. Župljani sv. Stefana so ga že siti do grla. Razen žensk — pa ne vseh — in nekaj starcev nima več nikogar na svoji strani. Po vsej pravici rečeno, ta človek ni vreden, da bi se kdo resno zmenil zanj. Pustite ga, naj utone v svojem lastnem bluffu in šmiru. — Faraon sv. Stefana, ki ne mara za Kazimirja.

K temu dopisu je nepotreben vsak komentar.

K. T. B.

Bivši grški regent obstreljen.

Atene, 22. dec.—Admiral Courdouriotis, bivši grški regent, je bil večraj napaden v uradu za vojaške pokojnine. Trije dosluženi vojaki so streljali nanj in ga lahko ranili. Ranjeni sta bili še dve drugi osebi.

DOPISI.

Livingston, Ill. — Opozorjam ...

Barberton, O. — Ze akoci eno ...

Veliko imajo rojaki v Barbertonu ...

Prva leta smo se imeli dobro v Barbertonu ...

Pred nekaj leti je začela pokojnica ...

Kar je bilo na vrtu, je pokončal ...

ni resnica in da jih bo tožila. Nisem hotel tožba, a vsled tega se je razjezila najbolj nad mano, ker se nisem zanj potegnil. Grozila mi je celo, da se bo nad mano maščevala in da bi me ne rešila, če bi me na cesti zrezali, je zatrjevala. Ker se zanj ne potegujem.

Razdor v družini je postajal vedno večji. Najraje bi bila videla, da bi jo pretepal in bi me tako lahko dala v prisilno delavnico, kakor je danes navada pri ženskah, ki ne marajo svojih mož in hčere z njimi kakor se jim poljubno. Ravno dve leti je od tega, ko mi je rekla, da me bo tožila, da bom moral iti od hiše, ko mi bo šerif prinesel papirje. Drugi dan na to sem šel na delo in ko sem prišel domov, ni bilo žene doma, šel sem v mesto in ko sem prišel domov, so mi sosede povedali, da me je čakal šerif. Tudi drugi in tretji dan je prišel, a kakor po naključju me ni bilo nikdar doma. Četrty dan je prišla žena, ki sem ji zopet rekel, naj pusti vse na miru in naj bo kakor se spodobi. Zvečer je prišel zopet šerif in vprašal, kje je Frank Kramer, da ima dobro darilo zame, a moja žena ga je zavrnila, da je vse zopet dobro.

Tako je bilo par tednov vse dobro, a zopet se je razburila, da sem jo vprašal zjutraj, ko sem odhajal na delo, kaj pravzaprav hoče. Rekla je, da ne more z menoj živeti, napravim naj razporko, ji dam \$500 in potem, da bo šla tako od mene. — Zvečer sem ji preiskrbel denar, šli smo k notarju, ki nas je izprašal kako obstoji stvar ter zadržal, da razporka ni tako enostavna. Šli smo nato k advokatu. Rekla mi je, naj kan jaz tožim in pričel sem razkladati advokatu, zakaj hočem razporko, da noče več z mano živeti in ima drugega. Nič nisya opravila. Soprogi sem nato rekel, naj kar ona toži in napravi celi stvari konec, da bo dobila kar zahteva, samo, da ji bo bolje in ne slabše kakor do tedaj. Objubil sem ji, da ji plačam še za sodniške stroške in poleg tega \$600. Bilo je vse v redu, samo ne to, ko je rekla, da bo velik otrok pri meni, a malega, da bo vzela ona, ker ne mara, da bi bil jaz njen oče in da zanj nič ne zahteva. Tožba je bila v redu dokončana in drugi dan po isti je zapustila dom.

Preteklo je nekaj mesecev in šla je v Akron na sodišče, kjer je dosegla, da bom plačeval po \$15 na teden za otroka. Pritožil sem se, da je preveč pri advokatu, ki je izjavil, da se lahko kar pri njem napravi za manjšo vsoto, ako je ona zadovoljna. Končno je zahtevala od večje najine deklacije, da ji plačujem po \$10 na teden, a za malo ne mara ničesar. Prej je vedno govorila, da bo večja dekle pri meni in tudi dekle sama je bila zadovoljna. Potem pa se je njeno nagnjenje premenilo, ko so jo navadili na razne sladkarije. V resnici me je mala Jenny ljubila kakor more ljubiti otrok svoje stariše, za kar imam tudi veliko dokazov. Za Novo leto me je prišla obiskati, stara 13 let ter mi prinesla božično darilo za leto 1920 svilen robec in kravato. Pravi: "To ti dam, ate, ker nisi sem prišla o Božiču." Dal sem ji dva dolarja, a vrnila mi je enega, češ, saj itak plačaš preveč za mene, samo enega bom vzela. Tudi dvanajst pisem imam od nje, v vsakem so poljubi, torej lepi dokazi, da me je imela rada.

Bilo je to leto o Velikonoči. Silbo smo delali in pisal sem ji, naj pride v Barberton, da mi bi vsaj enkrat na dan večerjo skuhala, ali da bi manj plačal. Dobil sem dober odgovor od nje:

"Dragi oče! — Prejela sem Tvoje pismo in sem ga zelo vesela. Želim Ti veselo Velikonoč. — Tvoja hčerka Jenny. Tisoč poljubov. Za Veliko noč me ne bo.

To je bil zadnji odgovor od nje. Izvedel sem od ljudi, da so zahtevali, da plačujem ali pa naj grem v prisilno delavnico. Šel sem nato k advokatu, ki pa me je potolažil in rekel, če bo kdo kaj od mene zahteval, naj ga pošljem kar k njemu.

stroške potom advokata. Dal je bom v Charity Home. Ze leto je minilo, odkar nisem govoril z njo in ne vem, zakaj sedaj kaže jezno nad menoj. — Frank Kramer.

San Francisco, Cal. — Tukajšnji list "The Daily News" je imel pred kratkem uvodni članek, ki je vredno dati ga med slovensko javnost. Naslov članka je bil: "Policaj ustrelil moža, ki je kradel za svoje lačne otroke."

"Živeža ni bilo pri hiši", pravi članek, "a trije sinčki so bili lačni. To je napotilo njih očeta Toma O'Malleya, ki je bil že sedem mesecev brez dela, da je šel krasti.

Poljubil je svojo pohlevno gluho in mutasto ženo za lahko noč in jo pustil v praznem iz žene in sobe sestoječem domu na 2228 Market cesti. Ona je nato položila vse tri sinove v zaboj, zase pa pragnila po tleh rjuho za težišče, kajti postelje niso imeli.

Pet vrat niže od svojega stanovanja si je Tom ogledoval trgovino za obleke. Bilo je pozno in ljudi ni bilo v bližini. On ni opazil policaja, ki je izza bližnjih vrat strogo pazil nanj. Jok lačnih njegovih nedolžnih otrok je bila sila, ki ga je gnala k vratnim ključavnicam z dletom v roki, da s silo odpre vrata v trgovino. Ključavnica je odjenjala, vrata so se na stežaj odprla in O'Malley je vstopil, da kaj nabere za svojo družino. Policaj Wagner se je spazil iz skrivališča po prstih do vrat, potegnil je samokres in ko je opazil "tatu" je pomeril in ustrelil. O'Malley se je zgrudil smrtno zadet. Na potu v bolnišnico se je že boril a smrtjo ter komaj še povedal ime in naslov njegove družine, uro poznej pa je izdihnil z neprestanim jadjikovanjem za ženo in otroci.

Policaji so po prstih tiho vstopili v stanovanje. Našli so vdovo z otroci. Ona ni čula, niti mogla govoriti, tako so morali napisati na košček papirja, da so jo obvestili o smrti njenega moža. Vdova ni zajokala, stala in strmela je doli na svoje male, ki so se krčevito oklepali krog nje. Njene misli, ki jih ni mogla izraziti, so bile skrbi za svoje malenčke. Najtarejši je hitel seigrat na ulico, kjer je bilo polno radovednežev. Kmalu se je vrnil, boječe se je oprjel matere za krilo, ona pa je zrla nanj z oemimi polnimi solza. "Mama", je zaklicel fantek, "mama, velik policaj je ustrelil očeta, papa je mrtev." Mati mu ni odgovorila, bila je v tem trenutku prešlaba, da bi govorila, ako bi sploh govoriti mogla.

Policaji so se obrnili stran, razumeli so potrtost njenega srca. Vedeli so, da s krvavečim srcem premljuje žalosten položaj, kaj bo za naprej z njenimi nepreskrbljenimi otroci.

Družina O'Malley je živeła v eni sobi, edino pohištvo je bilo peč, stol in nekaka naprava za mizo, poleg tega sta bili dve štalici, ena podstavna skledica, nož, vilice, žlica in ena večja posoda. Oče in mati sta spala v kotu na vrecih, otroci pa v zaboji. Ves živč, ki so ga še imeli pri hiši je bilo eno jajce in eden sladki krompir."

V drugih listih sem čital izjavo policaja, ki pravi, da mu je, ko je šel za njim, trikrat zaklicel, naj pride izza vrat, ker se ni porokoril, je ustrelil, misleč, da ga bo s tem ostrašil, a da ga je krogičja zadela po nesreči. Policaju, ki je moža ustrelil, da je silno težko, toda zdaj si ne more pomagati. Policaji si bo sama med seboj nabrala \$1000.00 za nesrečno družino v prvo pomoč. Ljudje iz drugih krajev tudi pošiljajo pomož nebrečni družini.

Za vso tragedijo ni težko najti vzrokov in zločincev. Toda kdo bo temu kriv? Ali morda on, ki je šel krasti za lačne otroke? Morda policaj, ki je vršil svojo dolžnost? Ne, jaz dolžim današnji krivi sistem in denarne motogee, ki ne dajo ljudstvu zaslužka. Dolžim tudi duhovščino vseh ver, ki je desna roka kapitalizma, in skrbi z verskimi frazzami ter nebesi, da prvi držijo ljudi v svojih mrežah. Kdor pa se jim upa zoperstaviti, tega pa strahijo s hudičem in peklim. To se je dogajalo, se dogaja in se bo, dokler se zaspano delavsko ljudstvo ne bo zavedlo in samo uvedlo globoški družabni red. Jaz mislim tako. Kako pa mislite vi? — J. F. Bernik.

IZ DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press.)

Pet lokalnih unij slavninarskih delavcev in delavk v New Yorku je odobrilo dveletno pogodbo z delodajalci. Pogodba določa, da razsodišče odloči o vprašanju medzede. Delodajalci zahtevajo 20 odstotkov znižanja mezde, zastopniki unij pa izjavljajo, da delavci ne bodo trpeli več ko 10 odstotkov znižanja. Okrog 5000 delavcev je prizadetih.

I. W. W. proti moskovski internacionali. Generalni izvrševalni odbor organizacije Industrial Workers of the World se je izrekel proti vstopu organizacije v sedežem v Moskvi iz razloga, ker je moskovski kongres omenjene internacionale zadnje poletje obsodil program in taktiko I. W. W. Zopet "indžunkšen." Jeklarski delavci v Newportu, Ky, ki so v stavki že dalj časa, ne smejo imeti stavkovnih straž v bližini tovarn. Sodnik je izdal proti njim "indžunkšen." Družba je dala postaviti strojne puške okrog tovarn in potem je pričela najemati stavkovkaze.

ZARADI ENNE KLOPUTE!

Birmingham, Ala. — W. N. Knox, državni prohibicionistični uradnik, je bil kaznovan na trideset dni dela na cesti in pet sto dolarjev denarne globe, ker je oklofutal časnika Phil Painterja. Knox je vložil priziv, a prizivno sodišče je potrdilo obsodbo prve instanee.

GRDO RAVNANJE NA SAN DOMINGU.

San Domingo. — Določen komitej od zveznega senata vodi dalje zasliševanje in je že dognal, da je ameriško vojsništvo nesramno postopalo z ujetniki na San Domingu in Haitiju po zasledenju. Priče izpovedujejo, da so ujetnikom rezali ušesa in jim na rane natrosili soli. Nekemu ujetniku, pravijo priče, so zarezali kožo v vratu in jo prerezali skozi do dolnejega telesa. Vojaške oblasti so se izjavile, da njim ni bilo nikdar kaj javljanega o takem postopanju. Senator Pomerene iz Ohia, član komiteja, je bil radi takega postopanja z domačini po ameriškem vojski zelo iznenaden in se je izrazil z upanjem, da bo vsa stvar temeljito preiskana.

Novo šolske knjige v Nemčiji.

Berlin, 21. dec. — (Federated Press.) — Nemčija je pravkar dobila novo zgodovino za šole, katero so sestavili po naredbi naučnega ministarstva pred enim letom zgodovinarji v novem, socialističnem in republičanskem duhu. Večina teksta v knjigi je sestavljena v tabelah na dvojnih straneh, ki vsebujejo zgodovinska fakta; vsaka dvojna stran obsepa po eno kratko zgodovinsko dobo. Knjiga je nadomestila staro zgodovino, spisano v monarhističnem duhu, ki je po revoluciji postala nerabna. Monarhisti in drugi nazadnjaki so srdito napadli novo zgodovino, češ da je republičanska in socialistična propaganda.

Vojna na Kitajskem.

Hongkong, 22. dec. — Tu se poroča, da so ekspedicijske čete južnokitajske republike dospеле v provinci Pangyang in Hunon. General Vupeifu, poveljnik čet Severne Kitajske, je dobil povelje iz Pekinga, da naj ustavi južnokitajske čete za vsako ceno. Južnokitajska armada, ki je pod vodstvom generala Tangčija, ima istočasno boje tudi z banditi, ki v velikih četah operirajo v provinci Kwangsi. Dr. Sunjatsen, predsednik južnokitajske republike s sedežem v Kantonu, je odpotoval na fronto.

FREKLICI

Niže podpisani javno preklekujem in izjavljam, da je vse neresnica, kar sem govoril o J. P. dne 2. decembra, 1921, ter obžalujem, da sem kdaj kaj takega govoril, John Kochevar, Bear Creek, Mont. (Adv.)

BAKRENE KOTLE

Vsa potrebna oropja, Hidromotorni, Neki, Kataloni, Naki, razno oropje za izdelavo raznih in splošnih pijač: Rum, Brandy, Kognak, Aguardiente in druge. Pišite po ceni.

VICTORIA SUPPLY CO., 654 Morton Bldg., New York

Slovenska Narodna Podpora Jednota. Ustanovljena 8. aprila 1904. Izborno 17. Junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2857-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbori. UPRAVNI ODESKI. Predsednik Vladimir Calkar, 2857 So. Lawdale Ave., podpredsednik Anton Hrest, Box 146, Concord, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolnišniške oddaje Paul Berger, gl. blagajnik John Vagrish, uredniški glavnica Filip Galjan.

POROČNI ODESKI. John Underwood, predsednik, 405 May St., Springfield, Ill., Martin Salvendy, Box 274, Barbours, Ohio, Jos. Radich, Box 428, Swanton, Pa., Frank Semich, 2800 Prosser Ave., Cleveland, Ohio.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2857-59 So. Lawdale Av., Chicago, Ill. VEHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrödt, Box 226, Miam Run, Pa. Anton Radich, Box 78, Wich Marva, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Soler, Box 104, Green, Kasin, na Jugoslaviji. Leo Kahar, Box 246, Gilbert, Minn., na covvenagad.

Nadzorni odbor: Matt Petrovich, predsednik, 297 E. 140th St., Collingwood, Ohio, Jakob Ambrödt, 418 Pierce St., Evelyn, Minn., Peter Semich, 2123 S. Harding Ave., Chicago, Ill.

Tiskovni odbori: Vladimir Calkar, John Underwood in Matt Petrovich.

Združitelveni odbori: Predsednik: Frank Alet, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. John Trögl, Box 121, Lawrence, Pa. Josko Gven, 242 Englewood, Detroit, Mich. Jan. Stuh, 1101 E. 22nd St., Cleveland, Ohio. Mary Udrič, 1844 So. Ruston Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETA": Jos. Završnik.

IZJAVI: Koroščenecem v gl. uredniški, ki deluje v glavnem uredni, se vrli tabele: VSA PISMA, ki se nanašajo na pismo gl. predsednika se pošljejo Predsedništvu S. N. P. J., 2857-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠNIŠKE POMOPE SE NASLOVE: Bolnišni tajništvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POMOGLJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jedote vsebe se pošljejo: Tajništvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vsa pritožba glede postopanja v gl. izvrševalnem odboru in naj pošiljate M. Petrovich, predsednik nadzornega odbora. Sigur naslov je zgoraj.

Vsi pritožbi na gl. poročni odbor se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 405 May Street, Springfield, Ill.

Vsa pritožba proti uredništvu glavnice se naj pošiljajo na naslov: Predsedništvo S. N. P. J., 2857-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, namena, spleti, naročila in sploh vse kar je v zvezi s glavnico jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2857-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

IZOBEMO SVOJEGA DOVOLJ ZAHVAL

prijatelja Mike Barblich. Pred kratkim je odšel od tukaj in nam ni znano kam. Prosimo cenjene rojake, če kdo ve za njegov naslov, da nam ga naznani; ako bo pa sam čital ta oglas, naj se prijavi na naš naslov: Martin Mivšek in Geo. Chervan, P. O. Lafferty, Ohio. (Adv.) Dec. 23.

NAENANJE VSEM SLOVENSKIM DRVARJEM.

da potrebujemo 100 drvarjev za Charcoal Iron Co. v Mellen, Wis. Pača je od klaftr po \$1.10, ako delavec naredi 40 klaftr drv, ako pa naredi manj kot 40 sežnjev drv, tedaj se plača samo po \$1.00 od sežnja. Vsa nadaljna pojasnila daje: John Marcelon, P. O. Box 1127 Mellen, Wis. (Adv.) Dec. 22-23.

POOBLASTILA

dela MATIJA SKENDER do 13 LET, za rojake po celi Ameriki. On se mora vedeti, kako se pooblastila izdelujejo. Piši mu in razloži svoje zadevo, pa ti bo naredil vse pravilno, da ti ne bo moglo gruntu prodan z nepravilnim pooblastilom. Njegov naslov je 2227 Butler St., Pittsburgh, Pa. (Adv.)

Za kuhanje piva doma

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričajte, da je doma pri nas, kuhanj veselo in najboljši in najcenejši. Dobiti je tudi zbirko sodov, steklenice in raznih loncev, itd. Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje. Grocerijam, sladničarjem in v prodajalne kolonije damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na: FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

Za Božične Praznike. Nove Slov. Jugoslavija Piano Role.

Table with 2 columns: Instrument name and Price. Items include: Sveta noč, z besedami (\$1.25), Kje so moje rožice, z besedami (1.25), Vsi so prihajali, z besedami (1.25), Ljubos moja, z besedami (1.25), Na Marjanje, polka (1.00), Mladi vojaki, korčnica (1.00), Holzhacker, mars (1.00), Donavski valovi, valček (1.00), Črez valove, valček (1.00).

SE DOBIJO EDINO LE PRI: NAVINŠEK-POTOKAR CO., 331 Greeve Street Conemaugh, Pa. Opomba: — Pri naročilu blagovillte poslati 50c posebej za poštnino. Imamo najboljšje player piano po-jako niski cenil v zalogi. Pišite za pojasnila.

DR. J. V. GRAHEK ZDRAVNIK.

Uradne ure so: 10:00 zjutraj do 2:00 popoldna. 845 E. Ohio Street. Telefon Cedar 2388. N. S. PITTSBURGH, PA.

CUNARD-ANCHOR

Največji in najhitrejši parobli sveta. Izvirna potreba potnikov. Lokali ni zastopnik je v vašem kraju ali blizu njega. V Jugoslaviji, Ogrski, Rumunski in Belgariji, mimo Trete, Rabe ali Dubrovnika. Frsko Dubrovniko v Trei in Rabe. ITALIA.....Jan. 8. Vožnja \$27.00—davek \$5.00. Via Cherbourg & Southampton. Carmania.....Dec. 31. Saxonia.....Jan. 21.

